

Педагогіка партнерства: інклюзивний вимір

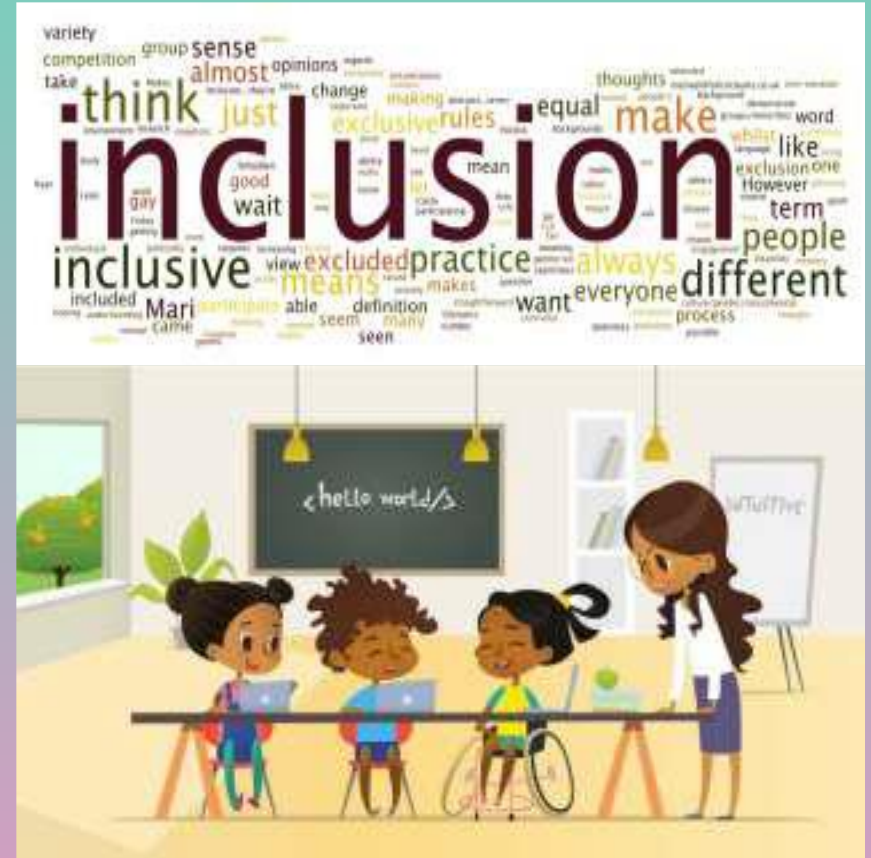
Асистента вчителя

Комунального закладу «Первомайський ліцей №5
Первомайської міської ради Харківської області»

Захарової Галини Андріївни

Інклюзивна освіта

- *це концепція / філософія*, при якій всі діти:
- навчаються разом із однолітками в закладі за місцем проживання, який обрали батьки. Багатоманітність – невід’ємна характеристика груп (класів);
- мають індивідуальні (відповідно їхнім потребам і можливостям) навчальні цілі;
- забезпечуються необхідною підтримкою;
- отримують психолого - педагогічну і соціальну допомогу;
- включаються в систему різноманітної і гнучкої соціально-трудової адаптації;
- успішні й щасливі.

Інклюзивне навчання передбачає:

Що система освіти має задовольняти індивідуальні освітні потреби кожної дитини. Система має пристосовуватися (шляхом вдосконалення освітнього середовища, засобів, методів, методик та технологій навчання) до дитини, а не навпаки.

- Прогрес у навчанні досягається урахуванням потреб і можливостей дитини. Складність завдань має відповідати здібностям здобувача освітніх послуг.

*Як демократична цінність, яка має соціальне коріння (залежить від сформованості багатьох особистісних та міжособистісних компетентностей учасників взаємодії), **партнерство формується поступово.***

Навички партнерства потрібно розвивати!!!

Ключовими в організації інклюзивного навчання є питання:

- Забезпечення *особистісно зорієнтованого навчання* учнів, з урахуванням їхніх потреб, індивідуальних можливостей, здібностей, інтересів, прагнень та результатів психолого - педагогічного вивчення;
- учні з ООП мають отримувати додаткові *корекційно-розвиткові освітні послуги* (заняття), зазначені у висновку ІРЦ про комплексну оцінку їхнього розвитку;
- *рішення*, що стосуються освіти дитини з ООП, мають прийматися командою психолого-педагогічного супроводу цієї дитини. Така команда обов'язково має бути створена і функціонувати на засадах педагогіки партнерства

Кожен фахівець, що працює з дитиною з ООП:

- є вузько спрямованим;
- має важливі, але обмежені професією, знання;
- має відмінне, обумовлене професією й досвідом, бачення ситуації;
- не може абсолютно компетентно приймати загальні (комплексні) рішення стосовно дитини.

Командний підхід і партнерство фахівців – необхідні умови забезпечення якості освіти в інклюзивному класі.

Об'єднання ресурсного потенціалу усіх зацікавлених партнерів виступає чинником збагачення та ефективності освітнього ресурсу. У контексті інклюзивної освіти співпраця та партнерство набувають особливого значення, оскільки злагоджені дії та соціальне партнерство спроможні забезпечити належні передумови для ефективного впровадження інклюзії в умовах загальної освіти

Склад команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП:

• Постійні учасники

(обов'язково беруть участь у всіх засіданнях команди)

- директор або заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель (класний керівник), вчителі-предметники, асистент вчителя, практичний психолог, соціальний педагог, вчитель-дефектолог, вчитель – реабілітолог;
- батьки або законні представники дитини.

• Залучені фахівці

(запрошуються за потреби)

- асистент дитини, медичні працівники, спеціалісти системи соціального захисту,
- служби у справах дітей, фахівці ІРЦ, спеціальних закладів освіти.

Організація роботи команди ППС:

- Робота Команди супроводу здійснюється в межах основного робочого часу працівників.
- Однією з організаційних форм діяльності Команди супроводу є *засідання її учасників, яке проводиться не менше трьох разів протягом навчального року*. За потреби скликаються позачергові засідання. Ініціювати позачергове засідання Команди супроводу може будь-хто з її учасників.
- *Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609*

Організація роботи команди ППС

- Головою засідання Команди супроводу є директор або заступник директора з навчально-виховної роботи.
- Рішення засідання Команди супроводу приймаються за результатами *колегіального обговорення* інформації кожного її учасника відкритим голосуванням.
- Рішення засідання Команди супроводу оформляється протоколом, який веде секретар засідання. Протокол засідання підписується головою, секретарем та всіма учасниками засідання.
- *Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609*

Організація роботи команди ППС в умовах воєнного стану

- Засідання команди супроводу можуть проходити в режимі он - лайн та/або у змішаному очно - дистанційному форматі.
- До складу команди супроводу залучаються фахівці ІРЦ, які брали участь у проведенні комплексної оцінки. Для залучення фахівців ІРЦ керівник ЗЗСО звертається до ІРЦ, у тому числі листом.
- *Лист Міністерства освіти і науки України від 15.06.2022 № 1/6435-22*
- **Отже, в умовах воєнного стану засідання команди ППС також проводяться**

Засідання команди ППС по складанню (корекції) ІПР учня

- *Асистент учителя* є експертом стосовно особливостей навчання учня (темпів і способів опанування знань, умінь, навичок, особливостей навчальної діяльності, можливостей, освітніх потреб тощо), застосування певних стратегій, методів, прийомів у навчанні дитини з ООП (їх доречності, складності для дитини, можливостей застосування, умов застосування)
- *Учителі* пропонують свої рішення щодо індивідуалізації навчання учня зі свого навчального предмета (зміни навчальної програми, доречні адаптації, модифікації, використання спеціального обладнання, застосування певних методів, прийомів тощо).
- *Фахівці* (психолог, корекційні педагоги) узгоджують загальні корекційні (психологічні, логопедичні тощо) підходи, які потрібно застосовувати під час навчання дитини з ООП на всіх предметах.
- *Батьки дитини* вносять пропозиції, погоджують загальні стратегії навчання дитини.
- *Експертна думка асистента учителя вкрай важлива*

Взаємодія на засадах педагогіки партнерства –

це чітко визначена система

взаємовідносин учасників спілкування, яка організовується на основі спільної мети, добровільності, поваги й рівноправності, з дотриманням прийнятих норм (прав та обов'язків) і цінностей; передбачає активність всіх учасників в обговоренні стратегії дій та реалізації спільних завдань, готовність брати на себе відповідальність за результати спільних рішень

Принципи педагогіки партнерства

- *Повага до особистості*, доброзичливість і позитивне ставлення
- *Принципи соціального партнерства* (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)

- *Довіра у взаєминах* та стосунках
- *Діалог –взаємодія –взаємоповага*
- *Розподілене лідерство* (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків)

Переваги командної взаємодії для інклюзивного навчання

- Покращення розуміння бар'єрів, що виникають в навчанні дітей з ООП, та шляхів їх долання.
- Узгодження єдиних підходів і вимог.
- Підвищення координації в наданні освітніх послуг, забезпечення більшої їх ефективності.
- Синергетичний ефект.

SYNERGY
 $1+1=3$

Партнерська взаємодія в умовах інклюзивного навчання має забезпечити:

- **створення** доступного, безпечного інклюзивного освітнього середовища, перетворення закладу в простір реалізації можливостей та успішності кожного учасника освітнього процесу;
- **формування** психологічної готовності та підвищення компетентності педагогів щодо роботи в умовах багатоманітного учнівського середовища;
- **надання пріоритетності** відмінним від традиційних цілям педагогічної діяльності та шляхам їх досягнення;
- **розроблення** єдиної стратегії щодо навчання, виховання, розвитку та супроводу дитини з ООП відповідно до її потреб і можливостей;
- **застосування** різноманітних сучасних освітніх технологій для забезпечення якості інклюзивного навчання

Співробітництво

- **це:**

- неперервний процес
- спільне планування
- координація планів
- побудова довіри
- толерантність
- узгодження дій
- спільні проєкти
- комунікація й кооперація
- слухати й чути думку іншого
- прийняття позиції іншого
- обмін думками, інформацією
- консультування
- спільна відповідальність

- **це не:**

- легко
- швидко
- боротьба за впливовість
- зустрілися й розійшлися
- ізоляція
- йти за лідером
- особисті рішення
- авторитарність
- індивідуальні дії

Поради учасникам команди ППС щодо організації ефективної роботи

- *Встановіть* чіткі цілі діяльності.
- *Визначте* персональну відповідальність кожного учасника за певні ділянки роботи.
- *Створіть* атмосферу довіри і взаємоповаги в команді: поважайте знання й досвід колег, будьте готові в них навчатися; дослухайтесь до ідей інших, пропонуйте свої рішення; аргументуйте свою точку зору; під час прийняття рішень урахуйте всі думки, прагніть консенсусу; подавайте зворотний зв'язок конструктивно, без звинувачень та критики; приймайте й поважайте досягнення колег; розробіть методи протидії та вирішення конфліктів, застосовуйте їх.
- *Періодично збирайтеся* щоб обговорити результати діяльності команди, обмінятися думками й пропозиціями.

Фактори сприяння формуванню ефективних стосунків у команді супроводу

- Чіткі посадові інструкції педагогічних працівників.
- Наявність чітких критеріїв успішної діяльності кожного учасника.
- Спільне (= рівноправне) обговорення філософії, підходів до навчання й управління класом, обговорення проблемних ситуацій, спільний пошук шляхів їх вирішення.
- Психологічна сумісність, однакові професійні цінності, вміння «дослухатися і чути один одного».

Команда —це коли всі рівні, всі важливі, немає керівників і підлеглих, при цьому кожен має навички, необхідні для досягнення спільної мети і бере відповідальність за спільні рішення і справи.

Працюй в команді досягнеш більшого!

Принципи конструктивної взаємодії з батьками

Повага

Довіра

Діалог

Рівність

Добровільність

Відповідальність

- Інклюзивне навчання передбачає *максимальне залучення батьків* до освітнього процесу

Роль батьків як членів команди психолого-педагогічного супроводу

- *беруть участь* у прийнятті рішень, що впливають на освіту та розвиток дитини;
- *надають* необхідну *інформацію*, що може вплинути на навчання та поведінку дитини у школі (стиль, спосіб навчання, успіхи, труднощі у виконанні домашніх завдань);
- *беруть участь* у розробленні Індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини, *погоджують* ІПР;
- *створюють умови* для навчання, виховання та розвитку дитини;
- *отримують* від учителів та інших спеціалістів *інформацію* про розвиток, навчання та успішність дитини, у т.ч. про реалізацію ІПР;
- *отримують консультації* фахівців, що працюють з дитиною;
- регулярно *отримують звіти* про успіхи дитини протягом навчального року;
- спільно з іншими учасниками команди *несуть відповідальність* за реалізацію ІПР.

Завдання педагогічних працівників у роботі з батьками дітей з ООП

- *Навчити краще розуміти* внутрішній стан і потреби дитини.
- *Підвищити поінформованість* батьків про потенційні можливості дитини, її перспективи у різних аспектах життя.
- *Допомогти* дорослим сформувати комфортне сімейне середовище/атмосферу для розвитку дитини.
- *Сприяти формуванню* адекватних стосунків у сім'ї, між батьками і дитиною.
- *Сприяти покращенню* психічного стану/здоров'я самих батьків.
- *Навчити* батьків прийомам організації навчальної діяльності дитини відповідно до її потреб.
- *Створити умови* для активної участі батьків у вихованні та навчанні дитини.

Вкрай важливо докладно пояснювати батькам дитини:

- що саме ви робите;
- якими методиками;
- задля чого;
- яких компетентностей набуде дитина завдяки цій роботі;
- де в подальшому самотійному житті знадобляться дитині ці знання й навички.

Співпраця команди супроводу з ІРЦ

- **Положення про інклюзивно-ресурсний центр**
- (затверджено Постановою КМУ від 12.07.2017 №545, зі змінами, внесеними Постановами КМУ від 22.08.2018 № 617, від 21.07.2021 № 765)
- **У разі виникнення труднощів у реалізації ІПР команда супроводу звертається до фахівців ІРЦ щодо надання методичної допомоги**

Завдання ІРЦ

- *здійснення системного кваліфікованого супроводу* осіб у разі встановлення у них особливих освітніх потреб;
- *визначення рівня підтримки* особи з ООП в закладі освіти;
- *надання рекомендацій* закладам освіти щодо розроблення ІПР особи;
- *надання консультативної, психологічної допомоги* батькам осіб з ООП у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей та підвищення обізнаності щодо організації їх навчання і виховання;
- *забезпечення участі* педагогічних працівників ІРЦ: *у діяльності команди ІПС* особи з ООП; у заходах підвищення кваліфікації педагогічних працівників, обміну досвідом тощо.

Педагогічна толерантність – ще одна цінність інклюзивного освітнього середовища

- **Толерантність** – це перестати думати, що інша людина така ж, як ви. Перестати думати, що інші люди мислять так само швидко, як ви. Так само реагують, як ви. Так само діють в схожих ситуаціях. І зовсім недалекоглядно вважати, що інші люди можуть відчувати точно те саме, що і ви.
- **Толерантність**—це розуміти, що інші люди абсолютно інші. І поважати їх.
- Богдан Бердник

Отже, толерантність як риса характеру педагога, важлива не лише для роботи з дитиною з ООП, а й у налагодженні партнерської взаємодії в команді ППС

Готова до співпраці!

- zaharova-1971@ukr.net
- 050 540 16 65

